

Francouzský vzdělávací systém a jeho český protějšek

Thuy Do Thi

Preambule Ústavy Francouzské republiky z roku 1946 stanoví, že „stát zaručuje dětem i dospělým rovný přístup ke vzdělání, k odborné kvalifikaci a ke kultuře“. Součástí systému školství ve Francii je **povinná a bezplatná školní docházka pro děti od šesti do šestnácti let** a právo na školní docházku od tří let věku. Školský systém má poslání veřejné služby, což předpokládá schopnost **přizpůsobit se novým pedagogickým metodám, moderním technologiím**, odpovídat na očekávání **uživatelů**, ale také zdokonalovat řízení cestou **decentralizace**. Jeho **struktura je velmi členitá**. **Orientační a programový zákon pro budoucnost školství z 23. dubna 2005 (Fillonův zákon)**, který byl vyústěním rozsáhlé debaty na celostátní úrovni, stanovil poslání vzdělávacího systému v souladu s cíli, které byly vyjádřeny v **závěrečné deklaraci Evropské rady v Lisabonu z 23.-24. března 2000** (body 25 až 40): je třeba **zaručit rovné příležitosti a šanci na úspěch pro všechny žáky** prostřednictvím zvládnutí společného základu (francouzský jazyk, matematika, schopnost komunikovat v jednom živém cizím jazyce, informační a komunikační technologie, základy humanitních věd) a podporovat **uplatnění mladých lidí na trhu práce**.

ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ

Mezi školy poskytující základní vzdělání (école primaire) se ve Francii zahrnují mateřská škola (école maternelle) a základní škola (école élémentaire).

• Mateřská škola

Předškolní vzdělání v mateřské škole bylo ve Francii zavedeno v roce 1881 a je určeno dětem od tří do šesti let. Docházka sice není povinná, přesto však mateřské školy navštěvují **téměř všechny děti ve věku tří let**. Většinou se jedná o školy státní. Sledují cíle výchovné a pedagogické a zprostředkovávají dětem poznání života ve společnosti, pomáhají rozvíjet jejich osobnost a komunikační schopnosti. Mateřská škola je **silnou stránkou a význačným rysem francouzského vzdělávacího systému** a přispívá k větší efektivitě základního školství. Učitelé v mateřské škole mají stejnou kvalifikaci jako vyučující na základní škole a mohou působit na všech úrovních systému základního vzdělání.

• Základní škola

Základní škola je povinná pro všechny děti francouzské i jiné národnosti od šesti let věku. Je určena dětem od šesti do jedenácti let. Jejím posláním je předat dětem základní znalosti a vést je k občanství.

STŘEDOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ

Středoškolské vzdělání sestává ze dvou stupňů - z nižší střední školy (collège) a z lycea (lycée).

• Collège - nižší střední škola

Collège navštěvují děti ve věku jedenácti až patnácti let, tedy od šesté do třetí třídy (číslování tříd je sestupné). Tento typ školy bývá označován jako jednotný, neboť všechny děti získají v zásadě stejné vzdělání. Na závěr obdrží vysvědčení zvané Diplôme National du Brevet.

• Lyceum

Lyceum poskytuje tříleté studium určené studentům od patnácti do osmnácti let; zahrnuje tedy druhou, první a závěrečnou třídu (la terminale). Nabízí široké spektrum oborů. Je ovšem možné

rozlišit dva základní typy: všeobecně vzdělávací a technická lycea, obojí zakončená všeobecnou maturitní zkouškou - baccalauréat général, a odborná lycea, kde student na závěr obdrží výuční list (CAP - certificat d'aptitude professionnelle), vysvědčení o absolvování odborné školy (BEP - brevet d'études professionnelles) nebo složí odbornou maturitní zkoušku - baccalauréat professionnel (viz níže „Odborné školství“).

- **Baccalauréat (maturita) - zkouška zakončující středoškolské vzdělání**

Maturitní zkouška - baccalauréat - byla ve Francii zavedena roku 1808. Absolventům je udělován diplom, který má v systému francouzského školství dvojí úlohu -**potvrzuje ukončení středoškolského studia a zároveň opravňuje k zahájení studia na vysoké škole.**

VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ

Vysokoškolské vzdělání zahrnuje všechny typy pomaturitního studia.

Vedle sebe existují dva systémy:

- **otevřený systém univerzit.** Na univerzity odchází největší počet studentů. Studium není výběrové, je otevřeno všem, kdo složili zkoušku baccalauréat. Nabídka oborů je velmi rozmanitá;
- **systém výběrových škol s omezenou kapacitou.** Zájemci o studium musí projít výběrovým řízením, složit zkoušku nebo doložit své studijní výsledky, případně ještě absolvovat vstupní pohovor. Tento systém se uplatňuje především na školách, jako jsou instituty politických věd (IEP), inženýrské a obchodní školy, technologické univerzitní instituty (IUT), odborné univerzitní instituty (IUP) a školy, do nichž studenti mohou být přijati teprve po absolvování přípravného studia - to jsou zejména tzv. grandes écoles jako Ecole Nationale d'Administration, Ecole Nationale Supérieure, vysoká technická škola Ecole Polytechnique a vysoká škola inženýrská Ecole Centrale. Absolventi těchto institucí často získávají významné funkce ve státním či podnikovém sektoru.

Vysoké školství nabízí jak teoretické studium, tak odborné, profesně zaměřené specializace.

- Studium teoretických odvětví je ukončeno diplomem na jedné ze tří úrovní - licence (odpovídá českému titulu „bakalář“), master recherche („magistr“), doctorat („doktorát“)
- Odborné specializace udělují univerzitní diplom v oblasti technologie (DUT), diplom „licence professionnelle“ a „master professionnel“.

NIŽŠÍ STUPNĚ ODBORNÉHO VZDĚLÁNÍ

Na nižších stupních odborného vzdělání se výuka konkrétně zaměřuje na oblast podniků a řemesel, která se zde uplatňují, aby poskytla žákům znalosti a dovednosti potřebné v určité odborné sféře. Odborné lyceum (lycée professionnel) nabízí dvouleté studium navazující na collège a absolventům uděluje výuční list (C.A.P.), nebo vysvědčení o absolvování odborné školy (B.E.P.). Nižší stupeň odborného vzdělání dává studentům možnost v krátké době dosáhnout diplomu, který usnadní jejich zapojení do pracovního procesu.

Schéma vzdělávacího systému České republiky

Zdroj:

www.france.cz/Francouzska-vzdelavaci-soustava